

Sygn. akt V U 359/20

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 30 marca 2021 r.

**Sąd Okręgowy w Piotrkowie Trybunalskim V Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych
w następującym składzie:**

Przewodniczący: Sędzia Beata Łapińska

Protokolant: st. sekr. sądowy Karolina Rudecka

po rozpoznaniu w dniu 16 marca 2021 r. w Piotrkowie Trybunalskim na rozprawie

sprawy z wniosku P. P.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T.

o prawo do rekompensaty

na skutek odwołania P. P.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T.

z dnia 21 lutego 2020 r. sygn.: (...)

1. zmienia zaskarżoną decyzję i przyznaje wnioskodawcy P. P. prawo do rekompensaty w formie dodatku do kapitału początkowego z tytułu pracy w szczególnych warunkach,

2. zasądza od Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T. na rzecz wnioskodawcy P. P. kwotę 180 (sto osiemdziesiąt) złotych tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

Sygn. akt 359/20

UZASADNIENIE

Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T. decyzją z dnia 21 lutego 2020 roku znak (...) odmówił P. P. ponownego ustalenia wysokości emerytury w zakresie przyznania prawa do rekompensaty, którą to emeryturę organ rentowy przyznał decyzją z dnia 21 stycznia 2020 roku.

Odwołanie od powyższej decyzji złożył P. P. kwestionując niezaliczenie przez organ rentowy okresów zatrudnienia w szczególnych warunkach od dnia 1 kwietnia 1978 roku, od 1 sierpnia 1981 roku, od 1 września 1983 roku, od 1 czerwca 1985 roku, od 1 czerwca 1987 roku do 31 grudnia 1989 roku, od 12 listopada 1990 roku do 31 maja 1993 roku, od 6 czerwca 1995 roku do 5 lipca 1996 roku oraz od 7 kwietnia 1998 roku do 30 kwietnia 2019 roku.

Organ rentowy wniósł o oddalenie odwołania. W uzasadnieniu podniósł, że organ rentowy uznał za udowodnione 10 lat, 8 miesięcy i 12 dni pracy w warunkach szczególnych, tj. okresy od 7 kwietnia 1998 roku do 31 lipca 2001 roku, od 1 sierpnia 2001 roku do 31 grudnia 2008 roku.

Wnioskodawca na rozprawie w dniu 14 października 2020 roku zmodyfikował roszczenie precyzując, że wnosi o zaliczenie mu do okresu pracy w szczególnych warunkach okresu od 1 kwietnia 1978 roku do 21 września 1996 roku, w ramach okresu zatrudnienia od 26 września 1977 roku do 21 września 1996 roku w (...).

Sąd Okręgowy, Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych ustalił następujący stan faktyczny:

Wnioskodawca P. P. urodził się (...). W dniu 27 grudnia 2019 roku złożył wniosek o emeryturę z rekompensatą. Decyzją z dnia 21 stycznia 2020 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T. przyznał P. P. emeryturę, odmówił jednak prawa do rekompensaty z uwagi na nieudowodnienie 15 lat pracy w warunkach szczególnych. Pismem z dnia 3 lutego 2020 roku wnioskodawca zwrócił się o przeliczenie emerytury z uwzględnieniem okresów pracy w warunkach szczególnych, na które przedłożył posiadane dokumenty. Decyzją z dnia 21 lutego 2020 roku organ rentowy odmówił przeliczenia emerytury i uwzględnienia wniosku o rekompensatę albowiem uznał, że nie zostały ujawnione nowe okoliczności, które mają wpływ na wysokość świadczenia. Organ rentowy nie wskazał enumeratywnie w swojej decyzji okresów, które uznał za udowodnione i nieudowodnione w zakresie pracy w warunkach szczególnych.

(dowód: wniosek o emeryturę, k. 1-5 akt ZUS, decyzja emerytalna, k. 6-8 akt ZUS, wniosek o przeliczenie emerytury z załącznikami, k. 9-32 akt ZUS, decyzja odmowna z dnia 21 lutego 2020 roku, k. 36 akt ZUS)

Wnioskodawca w okresie od 26 września 1977 roku do 21 września 1996 roku zatrudniony był w Przedsiębiorstwie (...) Spółka Akcyjna. Przedsiębiorstwo to we wskazanym okresie z uwagi na przeobrażenia gospodarcze zmieniało swoją nazwę. Początkowo było to (...) B., następnie B.- (...) Przedsiębiorstwo (...), (...), a finalnie (...).

(dowód: wyjaśnienia wnioskodawcy, protokół rozprawy z dnia 14 października 2020 roku, od minuty 03:16 do 40:30, świadectwo pracy z dnia 21 września 1996 roku, k. 5 akt ZUS)

W początkowym okresie zatrudnienia, tj. od 26 września 1977 roku do 31 marca 1978 roku P. P. pracował na stanowisku technika budowy, jednak okres ten nie jest okresem spornym w przedmiotowej sprawie.

(dowód: wyjaśnienia wnioskodawcy, protokół rozprawy z dnia 14 października 2020 roku, od minuty 03:16 do 40:30)

Od 1 kwietnia 1978 roku wnioskodawca rozpoczął pracę jako majster budowy na obiekcie rozbudowa (...) w B., a następnie Kotłownia (...) dla (...), do dnia 31 lipca 1981 roku, kiedy został powołany na kierownika budowy. Pracował również przy budowie bazy sprzętu i transportu w B.. W tym okresie wnioskodawca jako majster pracował przy kompleksowej budowie (...). Podlegało mu około 20 osób, które to zajmowały się pracami ziemnymi (m.in.. wykopywanie fundamentów), ciesielskimi, robotami szalunkowymi, zbrojarskimi, betoniarskimi, spawalniczymi, monterskimi, murarskimi, tynkarskimi, izolacyjnymi i dekarckimi. W tej grupie pracowników byli cieśle, zbrojarze, betoniarze, spawacze. Wnioskodawca bezpośrednio i ciągle nadzorował ich pracę, obmierzał wykonany zakres robót z incydentalnymi sytuacjami na wypełnianie dokumentacji w biurze na terenie budowy w biurze zaadaptowanym z kontenera. Wnioskodawca jako majster podlegał kierownikowi budowy, A. T., który to z kolei podlegał po kierownika wielkiej budowy, A. W.. Praca wykonywana była w systemie jednozmianowym, w trybie przedłużonego dnia pracy do 12 godzin lub systemie dwuzmianowym.

Od 1 sierpnia 1981 roku wnioskodawca został kierownikiem robót budowy bloku mieszkalnego nr (...) w B., gdzie pracował do 31 sierpnia 1983 roku. Ekipa budowlana liczyła ponad 100 osób. Zatrudnionych było wówczas dwóch albo trzech majstrów. Grupy pracowników podzielone były na około 20 brygad: do spraw mokrych: betoniarze, posadzkarze, tynkarze; do robót dekarckich i izolacyjnych: spawacze, dekarze, izolatorzy; spawalniczych: spawacze; brygady malarskie i inne. W zależności od wykonywanych zadań w brygadzie było od 4 do 8 osób. Każdą brygadę nadzorował brygadzysta, który podlegał bezpośrednio majstrowi, który to z kolei podlegał kierownikowi robót. Wnioskodawcy podlegało 3 majstrów. Przydzielał on zadania brygadam, wykonywał sprawy dokumentacyjne oraz prowadził pośredniego nadzór nad wykonywanymi pracami. Zamawiał także materiały budowlane oraz sprzęt.

Jednym z pracowników był W. P., początkowo jako murarz-posadzkarz, a później jako brygadzysta podlegający majstrowi, który to z kolei majster podlegał wnioskodawcy. Pracował on z wnioskodawcą aż do 1991 roku.

W okresie od 1 września 1983 roku do 31 maja 1985 roku wnioskodawca został powołany na nowe stanowisko kierownika budowy. Miał wówczas kilkukrotnie więcej obowiązków niż w okresie wcześniejszym o wyższym poziomie odpowiedzialności. Na budowie zatrudnionych było około 300 osób. Podlegało mu trzech kierowników robót, 15 majstrów. Praca wykonywana była wówczas w systemie trzymianowym. Wnioskodawca pracował na jedną zmianę, a na pozostałych jego obowiązki wykonywał kierownik robót. W tym okresie wnioskodawca pracował przy kompleksowej budowie bloków mieszkalnych w B.. Brygadami w tym okresie kierowali brygadziści, podlegający majstrom budowy, którzy z kolei podlegali kierownikom robót. Kierownicy robót podlegali z kolei wnioskodawcy, który wykonywał nadzór pośredni.

Od 1 czerwca 1985 roku do 31 maja 1987 roku wnioskodawca był zastępcą kierownika wielkiej budowy. Podlegali mu wówczas kierownicy budów, kierownicy robót, majstrowie i brygadziści. Do jego obowiązków należało bezpieczne i terminowe oraz jakościowe wykonanie robót. Biuro wnioskodawcy znajdowało się w bezpośrednim sąsiedztwie jednej z budów, w rejonie największej budowy. Wnioskodawca codziennie przebywał na budowie, nieraz przez cały dzień. Pracą przy dokumentacji zajmował się technik budowy. Wnioskodawca przygotowywał budowy pod względem materiałowym, tj. aby dostawy przebiegały w sposób terminowy. Kierownik budowy ustalał jakie materiały będą potrzebne, zamawiał odpowiedni sprzęt, także na wniosek kierowników poszczególnych budów. Wnioskodawca koordynował prace na budowach i przepływ pracowników oraz zabezpieczenie pod względem bezpieczeństwa pracy.

W okresie od 1 czerwca 1987 roku do 31 grudnia 1989 roku wnioskodawca w ramach urlopu bezpłatnego oddelegowany był do pracy eksportowej na budowie na terenie Niemiec – budowie (...) w J. NRD jako kierownik obiektu budowy. Kierownikami budów, pod których podlega wnioskodawca, byli Niemcy. Budowali wówczas bunkrownie i kotłownie, czyli dwa podstawowe obiekty elektrowni. Wnioskodawcy podlegało około 110 osób. Miał dwóch majstrów, kilkanaście brygad, którymi kierowali brygadziści. Były brygady fundamentowe, zbrojarzkie, betoniarskie, montażowe. Do obowiązków wnioskodawcy należała koordynacja prac pomiędzy brygadami. Czuwał on nad przestrzeganiem harmonogramu budowy, zamawiał sprzęt, rozliczał pracowników z pracy oraz odpowiadał za prawidłowość wykonywanych zadań. Dozór wnioskodawcy miał głównie charakter pośredni. Wnioskodawca bezpośrednio nadzorował grupę około 10 pracowników, jednak nie był to dozór w pełnym wymiarze czasu pracy albowiem do jego zadań należał w głównej mierze dozór pośredni nad wszystkimi pozostałymi grupami pracowników, nad którymi dozór bezpośredni sprawowany był przez podległych wnioskodawcy majstrów i brygadzystów. W tym też okresie wnioskodawcy podlegał W. P..

Od dnia 12 listopada 1990 roku do 31 maja 1993 roku wnioskodawca zajmował stanowisko kierownika budowy. Zajmował się budową od podstaw stanów surowych obiektów takich jak biuro projektowe, dom handlowy. Do jego obowiązków jako kierownika budowy należało zamawianie materiałów budowlanych na określony termin. Podlegało mu ponad 20 osób, nie było jednak ani majstra, ani zastępcy. Wnioskodawcy, w ramach dozoru bezpośredniego, podlegali wszyscy pracownicy - betoniarze, cieśle, spawacze, montażyści, kierowcy. Sprawy administracyjne wnioskodawca załatwiał w soboty i w niedziele. W trakcie prac uczestniczył w nich także bezpośrednio. Jednym z podlegających wnioskodawcy pracowników był P. B., monter-spawacz.

W okresie od dnia 6 czerwca 1995 roku do 5 lipca 1996 roku wnioskodawca pracował jako kierownik budowy. Pracował wówczas przy budowach obiektów mieszkalnych - stanów surowych budynków mieszkalnych w B.. Na budowie pracowało około 20 osób. Były brygady, jednak wnioskodawca nie miał zastępcy ani majstra. Wszyscy pracownicy podlegali bezpośrednio wnioskodawcy. Cały czas przebywał na budowie sprawując dozór bezpośredni nad pracą betoniarzy, zbrojarzy, spawaczy, cieśli, montażystów.

(dowód: zeznania wnioskodawcy P. P., protokół rozprawy z dnia 14 października 2020 roku, od minuty 03:16 do minuty 40:30 oraz z dnia 16 marca 2021 roku, od minuty 43:45 do minuty 50:03; zeznania świadka A. T., protokół rozprawy z dnia 16 marca 2021 roku, od minuty 41:04 do minuty 17:25; zeznania świadka W. P., protokół rozprawy

z dnia 16 marca 2021 roku, od minuty 17:26 do minuty 37:17; zeznania świadka P. B., protokół rozprawy z dnia 16 marca 2021 roku, od minuty 37:18 do minuty 43:44; akta osobowe wnioskodawcy; świadectwo pracy, k. 5 akt ZUS; zaświadczenie o zatrudnieniu i wynagrodzeniu, k. 9-12 akt ZUS; powierzenie stanowiska, k. 10-11 akt emerytalnych ZUS; umowy, aneksy umów, opinia o pracowniku z okresu pracy w NRD, k. 12-30 akt emerytalnych ZUS)

Sąd Okręgowy, Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych zważył, co następuje:

Zgodnie z treścią art. 21 ust. 1 ustawy z dnia 19 grudnia 2008 roku o emeryturach pomostowych (tj. Dz.U. z 2017 r. poz. 664) rekompensata przysługuje ubezpieczonemu, jeżeli ma okres pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze w rozumieniu przepisów ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, wynoszący co najmniej 15 lat.

Rekompensata to odszkodowanie za utratę możliwości nabycia prawa do wcześniejszej emerytury z tytułu pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze dla osób, które nie nabyły prawa do emerytury pomostowej (art. 2 pkt 5 ustawy).

Rekompensata nie przysługuje osobie, która nabyła prawo do emerytury na podstawie przepisów ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (art. 21 ust. 2). Przy czym rozchodzi się tu wyłącznie o emeryturę wcześniejszą, a nie w powszechnym wieku emerytalnym.

Celem rekompensaty jest złagodzenie skutków utraty możliwości przejścia na wcześniejszą emeryturę przed osiągnięciem wieku emerytalnego przez pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach. Nie polega ona jednak na stworzeniu możliwości wcześniejszego zakończenia aktywności zawodowej, ale na odpowiednim zwiększeniu podstawy wymiaru emerytury z FUS, do której osoba uprawniona nabyła prawo po osiągnięciu powszechnego wieku emerytalnego.

Przesłankami uprawniającymi do rekompensaty są:

1. utrata przez ubezpieczonego możliwości przejścia na emeryturę we wcześniejszym wieku emerytalnym w związku z wygaśnięciem po dniu 31 grudnia 2008 roku - w stosunku do ubezpieczonych urodzonych po dniu 31 grudnia 1948 roku, a przed dniem 1 stycznia 1969 roku - podstawy prawnej przewidującej takie uprawnienie;
2. niespełnienie przez ubezpieczonego warunków uprawniających go do emerytury pomostowej na zasadach wynikających z przepisów o emeryturach pomostowych;
3. legitymowanie się przez ubezpieczonego co najmniej 15 letnim okresem pracy w szczególnych warunkach lub pracy w szczególnym charakterze w rozumieniu przepisów o emeryturach i rentach z FUS;
4. nieuzyskanie przez ubezpieczonego prawa do emerytury według zasad przewidzianych w ustawie o emeryturach i rentach z FUS.

Zgodnie z art. 23 ustawy emerytalnej rekompensata przyznawana jest w formie dodatku do kapitału początkowego, o którym mowa w przepisach art. 173 i art. 174 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych. Natomiast z art. 173 ustawy emerytalnej wynika, że kapitał początkowy ustala się dla ubezpieczonych urodzonych po dniu 31 grudnia 1948 r., za których były opłacane składki na ubezpieczenia społeczne przed dniem 1 stycznia 1999 r. Tym samym warunek sformułowany w art. 21 ust. 2 ustawy o emeryturach pomostowych należy rozumieć w taki sposób, że rekompensata jest adresowana wyłącznie do ubezpieczonych objętych systemem emerytalnym zdefiniowanej składki, którzy przed osiągnięciem podstawowego wieku emerytalnego nie nabyli prawa do emerytury z FUS obliczonej według formuły zdefiniowanego świadczenia.

Rekompensata zwiększa zatem wartość kapitału początkowego ubezpieczonego i tym samym daje możliwość odpowiedniego zwiększenia podstawy wymiaru emerytury z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, do której osoba uprawniona nabyła prawo po osiągnięciu powszechnego wieku emerytalnego.

W przedmiotowej sprawie kwestią sporną między stronami było to, czy wnioskodawca posiada wymagany 15-letni okres zatrudnienia w szczególnych warunkach.

Za pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach uważa się pracowników przy pracach o znacznej szkodliwości dla zdrowia oraz o znacznym stopniu uciążliwości lub wymagających wysokiej sprawności psychofizycznej ze względu na bezpieczeństwo własne lub otoczenia.

Żądanie wnioskodawcy należało rozpoznać w aspekcie przepisów rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz.U. Nr 8 poz. 43 ze zm.), zwanego dalej rozporządzeniem.

Sam fakt zatrudnienia wnioskodawcy w okresie od 1 kwietnia 1978 roku do dnia 31 grudnia 2008 roku był niesporny w świetle dokumentów znajdujących się w jego aktach emerytalnych i osobowych. Spornym zaś pozostawał charakter pracy wykonywanej przez wnioskodawcę, to jest czy była to praca w szczególnych warunkach, czy też nie. Organ rentowy zakwestionował bowiem, aby wnioskodawca wykonywał pracę w warunkach szczególnych.

Prawidłowe rozumienie pojęcia pracy w szczególnych warunkach nie jest możliwe bez wnikliwej analizy rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. Nr 8, poz. 43 ze zm.).

Z zestawienia § 1 i 2 tegoż rozporządzenia wynika, że pracą w szczególnych warunkach jest praca świadczona stale i w pełnym wymiarze na stanowiskach wskazanych w załączniku do tego aktu. Warunek wykonywania pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku pracy jest spełniony tylko wówczas, gdy pracownik w ramach obowiązującego go pełnego wymiaru czasu pracy na określonym stanowisku pracy nie wykonuje czynności pracowniczych nie związanych z tym stanowiskiem pracy, ale stale, tj. ciągle wykonuje prace w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (tak też Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 15 listopada 2000 roku, II UKN 39/00, OSNAP 2002/11/272).

Stosownie do § 2 ust. 2 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze okresy pracy w warunkach szczególnych, stwierdza zakład pracy, na podstawie posiadanej dokumentacji, w świadectwie wykonywania prac w szczególnych warunkach, wystawionym według wzoru stanowiącego załącznik do przepisów wydanych na podstawie § 1 ust. 2 rozporządzenia lub w świadectwie pracy. Należy jednak wskazać, że z cytowanego wyżej § 2 rozporządzenia nie wynika, aby stwierdzenie zakładu pracy w przedmiocie wykonywania przez pracownika pracy w warunkach szczególnych miało charakter wiążący i nie podlegało kontroli organów przyznających świadczenia uzależnione od wykonywania pracy w szczególnych warunkach.

W przedmiotowej sprawie wnioskodawca legitymował się świadectwem pracy w okresie od 26 września 1977 roku do 21 września 1996 roku ze wskazaniem zajmowanego stanowiska: technik budowy, master, kierownik budowy, kierownik wielkiej budowy, główny specjalista ds. realizacji produkcji (oddział w W.), kierownik kontraktu – budowa eksportowa (...), bez wskazania odpowiednio czasookresów, jednak nie miało ono formy świadectwa wykonywania pracy w szczególnych warunkach. wobec zakwestionowania przedmiotowego okresu przez organ rentowy, na skarżącym spoczywał ciężar dowodu, że od dnia 1 kwietnia 1978 roku do dnia 31 grudnia 2008 roku, tj. w okresie spornym, pracował w szczególnych warunkach.

Wnioskodawca sprostował temu obowiązkowi częściowo, jednak w wystarczającym zakresie.

Sąd oparł swoje ustalenia na dokumentach znajdujących się w aktach organu rentowego oraz osobowych wnioskodawcy, a także na podstawie zeznań świadków: A. T., kierownika robót - przełożonego wnioskodawcy do 31 lipca 1981 roku, W. P., brygadzysty podległemu wnioskodawcy do 1989 roku oraz P. B., montera-spawacza pracującego pod nadzorem wnioskodawcy w RFN,

A. T. zeznał bowiem, że osobiście zna wnioskodawcę. Pracował razem z nim w P. (późniejsza nazwa (...)). Świadek pracował tam od 1974 roku. Pamięta, jak przyszedł do pracy wnioskodawca. A. T. był tam wówczas kierownikiem robót, a wnioskodawca był wówczas majstrem budowy. Budowali wtedy (...) w B. i bazę sprzętu i transportu w B.. Wnioskodawca sprawował nadzór nad pracownikami, którzy wykonywali roboty montażowe, spawalnicze, betoniarskie, murarskie, tynkarskie, dekarские. Pracownicy ci budowali (...). Wnioskodawca pracował z nimi cały czas na budowie, a świadek jako kierownik budowy nadzorował wszystkich, tzn. majstra budowy, czyli wnioskodawcę i był odpowiedzialny finansowo za całą budowę. Wnioskodawca miał wówczas bezpośredni nadzór nad tymi pracownikami, pracował razem z nimi w stroju roboczym. Była to duża budowa, podlegało mu około 20 - 30 pracowników. Na budowie znajdował się kontener, gdzie miał wnioskodawca biurko. Do zadań P. P. należało między innymi obmierzanie wykonywanych robót, czyli sprawdzanie prawidłowości wykonanych robót i rozliczanie podległych mu pracowników, czyli wykonywanie tzw. kart pracy. Resztę pracy wnioskodawca spędzał już na budowie. Praca była wykonywana albo na 2 zmiany albo w trybie przedłużonego dnia pracy, do 12 godzin. Świadek wskazał, że nie pamięta jak długo wnioskodawca pracował, kiedy był jego bezpośrednim przełożonym jako kierownik budowy, jednak jak potem przeszedł na inną budowę, to cały czas pracował w tej samej firmie. Świadek nie pamiętał dokładnie na jaką budowę potem przeszedł wnioskodawca, ale prawdopodobnie była to budowa bloku mieszkalnego i wtedy już razem nie pracowali. A. T. jako kierownik budowy podlegał kierownikowi wielkiej budowy A. W., a on z kolei podlegał dyrektorowi.

Świadek W. P. wskazał z kolei, że osobiście zna wnioskodawcę, bo pracował razem z nim. Zaczął razem z nim pracę, kiedy wnioskodawca pracował przy budowie bloków mieszkalnych w B.. Świadek pracował tam jako murarz, posadzkarz. Było tam nie mniej niż 10 brygad roboczych. Każda brygada miała brygadzystę. Najpierw pracował w brygadzie pana K.. Była to brygada murarska, posadzkarska. A potem świadek zajmował już stanowisko brygadzisty. Wnioskodawca był w późniejszym okresie kierownikiem budowy. Świadek jako brygadzista podlegał majstrowi, a majster podlegał kierownikowi, czyli wnioskodawcy. Pracowało tam około 100 osób. Brygady były również betoniarskie, posadzkarskie, dekarские, spawalnicze. Brygada miała 7-8-10 osób i każda brygada miała brygadzystę. Wnioskodawca był głównym nadzorcą na budowie, musiał zabezpieczyć materiały do robót, zamawiał materiały na budowę. Na budowie było 1-2 majstrów, w zależności od rozmiaru budowy. Majster czuwał nad odcinkiem budowy. Na budowie pracowano w strojach roboczych. Świadek w (...) pracował do 1991 r. Z wnioskodawcą świadek pracował przy budowie bloków mieszkalnych. Bloki były budowane w całym B. np. na O., na (...), a wnioskodawca był kierownikiem budowy i podlegało mu wtedy kilku kierowników robót, bo na każdym odcinku był kierownik robót, a kierownikom robót podlegali majstrowie.

Świadek pracował również razem z wnioskodawcą w Niemczech, albowiem wyjechał do Niemiec w 1988 roku, a wnioskodawca już tam pracował. Rozbudowywali tam (...). Świadek pracował tam w grupie 10 osobowej, jego bezpośrednim przełożonym był wnioskodawca. W tej grupie nie było żadnego majstra, a wnioskodawca kontrolował bezpośrednio pracę świadka i innych pracowników z tej grupy. Inne brygady posiadały brygadzystów. W grupie, którą nadzorował bezpośrednio wnioskodawca, był murarz, spawacz, betoniarz, cieśla, dekarz. Świadek nie wie, komu wnioskodawca podlegał, ale on bezpośrednio rozliczał pracowników z pracy i odpowiadał za prawidłowość pracy. Świadek w Niemczech pracował do 1989 r. Potem już z wnioskodawcą nie pracował. Pracowali tak stale i w pełnym wymiarze czasu pracy.

P. B. zeznał, że zna osobiście wnioskodawcę. Pracował razem z nim w RFN od 08 września 1991 roku do 20 lipca 1992 roku. Budowali wtedy biuro projektowe do stanów surowych. Wnioskodawca był ich opiekunem. Świadek pracował jako monter - spawacz. Pracowało razem z nim kilkanaście osób, tj. betoniarze, murarze, dekarze. Nie było żadnego majstra ani brygadzisty, tylko bezpośrednim przełożonym był wnioskodawca, któremu podlegali. Wnioskodawca pracował z nimi w stroju roboczym i kontrolował prawidłowość wykonania robót. Nie było żadnego majstra ani brygadzisty.

Zeznania świadków są logiczne, spójne, pozbawione wewnętrznych sprzeczności i oparte na własnej wiedzy z okresu zatrudnienia razem z wnioskodawcą, co czyni te zeznania wiarygodnymi. Także zeznania samego wnioskodawcy

okazały się przydatne dla rozstrzygnięcia sprawy, albowiem są one spójne z całym pozostałym materiałem dowodowym zgromadzonym w sprawie, w szczególności z zeznaniami świadków i w konsekwencji przydatne dla rozstrzygnięcia przedmiotowej sprawy.

Sąd, na podstawie przeprowadzonych dowodów, zaliczył wnioskodawcy do pracy w warunkach szczególnych następujące okresy zatrudnienia:

- - od 1 kwietnia 1978 roku do 31 lipca 1981 roku, tj. 3 lata i 4 miesiące
- - od 12 listopada 1990 roku do 31 maja 1993 roku, tj. 2 lata 6 miesięcy i 20 dni
- - od 6 czerwca 1995 roku do 5 lipca 1996 roku, tj. 1 rok i 1 miesiąc

Bezspornym jest, że w powyższych okresach wnioskodawca sprawował nadzór bezpośredni nad pracownikami stale i w pełnym wymiarze czasu pracy. Podlegali mu bezpośrednio pracownicy wykonujący m.in. prace zbrojarskie i betoniarskie, malarskie, dekarские, maszynistów ciężkich maszyn budowlanych.

Od 1 kwietnia 1978 roku do 31 lipca 1981 roku wnioskodawca bowiem będąc zatrudnionym na stanowisku majstra sprawował bezpośredni nadzór w pełnym wymiarze czasu pracy nad grupą około 20 pracowników, wykonujących prace ziemne, ciesielskie, szalunkowe, zbrojeniowe, betoniarskie, spawalnicze, izolacyjne oraz dekarские.

Od 12 listopada 1990 roku do 31 maja 1993 roku wnioskodawca zajmował stanowisko kierownika budowy. Niemniej jednak, z uwagi na brak majstra ani zastępcy, sprawował on bezpośredni nadzór nad pracą ponad 20 osób – betoniarzy, cieśli, spawaczy, montażystów. Był to nadzór w pełnym wymiarze czasu pracy, albowiem sprawy administracyjne wnioskodawca załatwiał w soboty i niedziele.

Od 6 czerwca 1995 roku do 5 lipca 1996 roku wnioskodawca pracował jako kierownik budowy stanów surowych budynków mieszkalnych w B., jednak z uwagi na brak majstra czy też zastępcy, sprawował on bezpośredni nadzór nad około dwudziestoma pracownikami wykonującymi prace betoniarskie, zbrojarskie, spawalnicze, ciesielskie, monterskie.

Kontrola międzyoperacyjna, kontrola jakości produkcji i usług oraz dozór inżynieryjno-techniczny na oddziałach i wydziałach, w których jako podstawowe wykonywane są prace wymienione w wykazie jest pracą w szczególnych warunkach określoną w Wykazie A dział XIV poz. 24 w załączniku do rozporządzenia z dnia 7 lutego 1983 roku. Prace wykonywane w oddziale, w którym świadczył pracę wnioskodawca, to jest prace zbrojarskie i betoniarskie, malarskie, dekarские, maszynistów ciężkich maszyn budowlanych są zaś pracami wymienionymi w wykazie A dział V (w budownictwie i przemyśle materiałów budowlanych) poz. 3, 4, 5, 6, 8, 9. Wnioskodawca w ww. okresach niewątpliwie był narażony tak jak i pozostali pracownicy Zakładu na szkodliwe warunki pracy, albowiem jego kontrola i dozór odbywały się bezpośrednio na budowie, w miejscu, gdzie wykonywana była praca o szczególnych warunkach.

Sąd nie zaliczył z kolei wnioskodawcy następujących okresów do pracy w warunkach szczególnych:

- od 1 sierpnia 1981 roku do 31 sierpnia 1983 roku,
- od 1 września 1983 roku do 31 maja 1985 roku,
- od 1 czerwca 1985 roku do 31 maja 1987 roku,
- od 1 czerwca 1987 roku do 31 grudnia 1989 roku,

albowiem w tych okresach, pomimo dalszej pracy w ramach tego samego przedsiębiorstwa, wnioskodawca nie sprawował bezpośrednio, stale i w pełnym wymiarze czasu pracy kontroli międzyoperacyjnej, kontroli jakości

produkcji i usług ani doзору inżynieryjno-technicznego na oddziałach i wydziałach, w których jako podstawowe wykonywane są prace wymienione w wykazie.

Niemniej jednak, zaliczenie wskazanych wcześniej okresów w kwestionowanym przez ZUS okresie implikuje dla wnioskodawcy korzystne skutki orzecznicze, albowiem powoduje, że wnioskodawca legitymuje się 15-letnim stażem pracy w warunkach szczególnych.

Wnioskodawca wykazał zatem, że zarówno ze względu na rodzaj wykonywanej pracy jak i warunki, w których praca była wykonywana, wykonywał prace w szczególnych warunkach przez łączny czas znacznie przekraczający 15 lat.

Z tych wszystkich względów, na podstawie art. 477¹⁴ § 2 k.p.c. Sąd Okręgowy zmienił zaskarżoną decyzję i przyznał wnioskodawcy P. P. prawo do rekompensaty w formie dodatku do kapitału początkowego z tytułu pracy w szczególnych warunkach.